

СИЛАБУС
освітньої компоненти
«Правові основи соціальної роботи»
2025– 2026 навчальний рік

Освітня програма: «Соціально-психологічна підтримка життєстійкості».

Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування.

Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Борисенко Наталія Олександрівна, асистент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/popova-anastasiya-sergiyivna-2/ https://bdpu.org.ua/teachers/borysenko-nataliya-oleksandrivna/ https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=19
Контактний телефон	Попова Анастасія Сергіївна: 063 335 99 68 Борисенко Наталія Олександрівна: 0 99 539 52 18
E-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	четвер: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	-	-	-	екзамен
заочна		6	6	138	

Семестр: II семестр (денна форма навчання).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна робота, джерела права соціальної роботи, соціальний захист, соціальна політика, складні життєві обставини, соціальне обслуговування.

Мета курсу: сформувати систему знань у майбутніх соціальних працівників щодо нормативно-правової бази соціальної роботи та соціального забезпечення задля розвитку здатності захищати та реалізовувати права вразливих категорій населення та впроваджувати у практику соціальної роботи шляхи та ефективні методи подолання і вирішення їхніх соціальних проблем, що ґрунтуються на верховенстві права, демократичних цінностях, правах і свободах людини і громадянина України.

Предмет курсу: правові засади організації соціальної роботи з різними категоріями населення.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. **ЗК-15** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК-3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК-5 Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

Результати навчання:

ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПР-11 Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПР-13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Зміст курсу:

Тема 1. Міжнародні і національні правові джерела соціальної роботи.

1.1. Міжнародні правові джерела соціальної роботи.

Права людини і соціальна робота. Міжнародні організації у галузі соціальної роботи. Загальна характеристика правових джерел соціальної роботи та їх класифікація. Міжнародні нормативно-правові документи у галузі соціальної роботи.

1.2. Національні правові джерела соціальної роботи.

Соціальна політика держави у контексті нормативно-правових відносин. Конституція України, як гарант здійснення соціальної політики захисту соціально-вразливих верств населення. Правовий статус особи в Україні та класифікація прав і свобод громадянина. Характеристика українського законодавства у галузі соціальної роботи.

Тема 2. Соціальний захист населення у контексті соціальної роботи.

2.1. Система соціального захисту населення.

Система соціального захисту: структура і особливості реалізації. Форми соціального захисту. Соціальні допомоги, соціальні пільги і додатковий соціальний захист. Соціальне забезпечення населення і його складові. Соціальне страхування: особливості і види.

2.2. Соціальні послуги як правова форма здійснення соціальної роботи.

Характеристика соціальних послуг: організаційно-правові форми, види і принципи надання. Класифікація соціальних послуг. Суб'єкти та об'єкти надання соціальних послуг. Порядок надання і отримання соціальних послуг. Фінансові аспекти системи соціального обслуговування. Державні стандарти соціального обслуговування і показники якості надання соціальних послуг.

Тема 3. Правові засади організації соціальної роботи у різних сферах життєдіяльності.

3.1. – 3.2. Нормативно-правове регулювання діяльності соціального працівника у закладах соціальної інфраструктури.

Нормативно-правове регулювання діяльності соціального працівника і соціального педагога в закладах дошкільної освіти. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника і соціального педагога у закладах дошкільної освіти. Нормативно-правове регулювання діяльності соціального працівника в закладах загальної середньої освіти. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника і соціального педагога у закладах загальної середньої освіти. Правові засади організації діяльності соціального працівника у державних спеціалізованих службах. Правові підстави надання соціальних послуг соціальним працівником у недержавних організаціях. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника у недержавних організаціях соціальної сфери.

Тема 4. Політика держави щодо соціальної підтримки та захисту дітей і сім'ї.

4.1. Соціально-правовий захист сімей.

Правове регулювання сімейних відносин. Види державної допомоги сім'ям з дітьми. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Заходи попередження насильства в сім'ї. Правові основи соціальної роботи з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

4.2. Правовий статус дитини відповідно до міжнародного та українського законодавства.

Права дитини у міжнародному і національному правовому полі. Підстави, правові наслідки та порядок позбавлення батьківських прав. Процедура усиновлення у контексті роботи соціального працівника.

Тема 5. Правові основи соціальної роботи з людьми похилого віку.

5.1.-5.2. Соціальний захист людей похилого віку.

Правовий статус особи похилого віку за законодавством України. Організація надання допомоги особам похилого віку. Стаціонарні соціальні установи для постійного проживання громадян похилого віку. Пенсійне забезпечення осіб похилого віку.

Тема 6. Правові основи соціальної роботи з безробітними.

6.1. – 6.2. Соціальний захист безробітних.

Характеристика законодавства України про працю, зайнятість та соціальний захист безробітних. Порядок визнання громадян безробітними. Організація соціального захисту від безробіття. Види матеріальної допомоги і соціальних послуг для безробітних.

Тема 7. Правові засади соціальної роботи з особами з інвалідністю.

7.1. – 7.2. Реалізація державної політики соціального захисту осіб з інвалідністю в нормативно-правових актах.

Поняття «особа з інвалідністю», «інвалідність» у правовому дискурсі. Процедура встановлення інвалідності. Соціальний захист та обслуговування осіб з інвалідністю у правовому полі діяльності соціального працівника. Порядок надання особам з інвалідністю реабілітаційних послуг відповідно до їх індивідуальної програми реабілітації. Матеріальне забезпечення осіб з інвалідністю. Порядок та умови виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Порядок та умови виплати призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. Порядок та умови призначення пенсії по інвалідності. Організація робочих місць та працевлаштування осіб з інвалідністю.

Тема 8. Правові основи соціальної роботи з бездомними громадянами та громадянами, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі

8.1. – 8.2. Правові основи захисту прав бездомних громадян та громадян, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі.

Концепція соціального захисту бездомних громадян. Система обліку та реєстрації бездомних громадян. Заклади соціального захисту для бездомних громадян. Заходи соціального патронажу осіб звільнених з місць позбавлення волі: нормативно-правовий аспект. Соціальна адаптація осіб, звільнених з місць позбавлення волі: нормативно-правовий аспект.

Тема 9. Правові основи соціальної роботи з різними категоріями мігрантів.

9.1. – 9.2. Правові основи захисту прав мігрантів.

Характеристика категорії «мігрант», та види мігрантів як клієнтів соціальної роботи. Правовий статус мігранта у міжнародному та національному міграційному праві. Права, обов'язки і соціальні гарантії для мігрантів в Україні. Напрями роботи державних і недержавних організацій у контексті роботи з мігрантами.

Тема 10. Досвід правового регулювання соціальної роботи і професійної підготовки соціальних працівників у зарубіжних країнах.

10.1. - 10.2 Законодавче забезпечення організації соціальної роботи і системи професійної підготовки соціальних працівників закордоном

Правове регулювання соціальної роботи у Європейських країнах. Правові засади організації соціальної роботи у США. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи у Скандинавських країнах. Реформування нормативно-правової бази соціальної роботи в Україні: напрями та конкретні рекомендації. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у Європейських країнах. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у США. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у Скандинавських країнах. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників в Україні. Напрями та зміст реформування професійної підготовки соціальних працівників в Україні на основі конструктивних ідей зарубіжного досвіду.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю (метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Курс спрямований на розвиток як теоретичних знань, так і практичних навичок студентів. Для досягнення цієї мети навчальний процес організований через лекції, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-дослідну роботу (ІНДЗ).

Політика організації освітнього процесу на курсі

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі лекцій, семінарів під час яких активно використовуються бесіди, дискусії, мозкові штурми, індивідуальна та групова робота тощо; висловлювання власної точки зору заохочується. З метою закріплення матеріалу та накопичення балів поточного оцінювання здобувачам пропонуються завдання для самостійної та індивідуально-дослідницької роботи.

Під час лекцій надається загальний огляд ключових концепцій курсу, формують базові знання, необхідні для подальшого виконання самостійних та дослідних завдань. Протягом лекцій викладач може також надавати приклади з реального життя, ілюструвати теоретичні поняття на прикладах, ініціювати обговорення та стимулювати інтерес до предмету шляхом звернення до виконаних завдань самостійної та індивідуально-дослідницьких завдань. Однак важливо пам'ятати, що кількість лекційних занять обмежена, і їх головна мета – встановити загальні основи і напрямок досліджень.

Семінарські заняття можуть доповнювати зміст лекційних тем або можуть передбачати розгляд відмінних від лекційних питань, які відображають зміст теми. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо.

На основі лекцій та семінарських занять здобувачі виконують самостійну роботу та ІНДЗ, що дозволяє закріпити отримані знання та розвинути навички самостійного аналізу та дослідження.

Самостійна робота та ІНДЗ є важливою частиною курсу, яка дозволяє здобувачам набрати бали в рамках поточного контролю та заглибитись у теми, розглянуті на лекціях і семінарах, і застосувати теоретичні знання на практиці. Студенти мають бути готові презентувати свої роботи на семінарських заняттях. Виконання цих завдань сприяє розвитку критичного мислення та наукового підходу до вирішення задач.

Політика щодо оформлення та подання робіт для поточного оцінювання

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з відповідної теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання.

Важливо враховувати, що оформлення самостійної роботи та ІНДЗ передбачає форматування тексту відповідно до загальноприйнятих вимог (редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, без розстановки переносів, стиль – normal (звичайний), інтервал між рядками – одинарний. Назва файлу роботи повинна відповідати прізвищу + назва роботи (Наприклад Попова_CP та ІНДЗ до теми 1). Параметри сторінки: - розмір полів: ліве – 2,5 см, праве – 1,0 см, верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см; сторінки без нумерації, абзац – 1,25, текст вирівняний по ширині.)

Усі роботи мають бути виконані самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Політика дотримання академічної доброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності є основою для успішного виконання самостійної роботи та ІНДЗ. Це означає, що студент має самостійно виконувати завдання, забезпечуючи унікальність тексту на рівні не менше 50%. Будь-які форми плагиату чи обману заборонені.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти штучного інтелекту (ШІ), такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами освіти для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних тощо. Використання має бути етичним і усвідомленим та не замінює особистий аналіз і висновки здобувача.

Суттєве використання ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій/проектній роботі відповідно до політик БДПУ (Політика БДПУ щодо ШІ в дослідженнях; Рекомендації GAIDeT; Положення про використання ШІ в освітньому процесі). Розкриття подається у вигляді декларації в тексті роботи. Недекларування вважається порушенням академічної доброчесності. Розміщення

декларації здійснюється перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено.

У декларації стисло зазначаються: (1) інструмент(и), версія(ї) та дати використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора(ів) за зміст і те, що ШІ не є (співавтором); (4) дотримання етики та безпеки даних (не передавати персональні/чутливі дані; результати ШІ перевіряти критично).

Як згенерувати декларацію (коротка інструкція):

1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator:
UA <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>
GB <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/>
2. Вкажіть ПІБ автора(ів).
3. Оберіть інструмент(и) ГШІ, зазначте версію(ї) та дати використання.
4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар.
5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ШІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

***Приклад тексту декаларації.** Автори декларують використання генеративного ШІ в процесі дослідження та написання. Згідно з таксономією GAIDeT (2025), такі завдання були делеговані інструментам GAI під повним людським наглядом: [перелік того, що делегувалось ШІ]. Використаний інструмент GAI: [назва програми ШІ, яка використовувалась]. Відповідальність за остаточний варіант рукопису повністю лежить на авторах. Інструменти GAI не вказані як автори та не несуть відповідальності за кінцеві результати. Декларацію подав(ла): [прізвище та ім'я].*

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Регулярне відвідування лекцій є важливим для успішного засвоєння матеріалу курсу. У разі пропуску лекційних занять, студент має можливість опрацювати матеріали в Moodle. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій) Графік зустрічей для складання пропущених семінарських занять обговорюється зі здобувачем та викладачем для узгодження часу.

Виконанні завдання самостійної роботи та ІНДЗ мають бути підвантажені у Moodle до початку заняття з відповідної теми. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

Політика допуску до екзамену та його складання

Щоб отримати допуск до екзамену, студент повинен набрати не менше 35 балів за роботу протягом семестру, наявності виконаних завдань самостійної роботи та ІНДЗ (самостійних та індивідуальних занять). Екзамен відбувається в усній або тестовій формі (на вибір здобувача).

Політика щодо Perezарухування результатів неформального/інформального навчання

Для студентів, які пройшли додаткові навчальні курси чи програми, можливе Perezарухування Perezарухування результатів неформального та/або інформального навчання згідно з процедурою визначеною факультетом дошкільної, спеціальної та соціальної освіти на основі п. 8.2. «Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті» від від 29.06.2023 року № 13/3.3.

Політика щодо дистанційного навчання та безпеки

В умовах дистанційного навчання лекційні та семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час.

Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (ноутбук); *програмне* (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4		Тема 5				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2.	5.1.	5.2.			
25		25		25		25		25				
Тема 6		Тема 7		Тема 8		Тема 9		Тема 10				
6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2	9.1.	9.2.	10.1	10.2			
25		25		25		25		25				

Поточне оцінювання

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
1.2.	Виконання самостійної роботи до теми 1		0 – 10
1.3.	Виконання ІНДЗ до теми 1		0 – 15
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті 2.2. (2 години)		0 – 5
2.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2		0 – 10
2.3.	Виконання ІНДЗ до теми 2		0 – 10
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті 3.1. – 3.2. (2 год.)		-
3.2.	Виконання самостійної роботи до теми 3		0 – 10
3.3.	Виконання ІНДЗ до теми 3		0 – 15
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)		0 – 5
4.2.	Виконання самостійної роботи до теми 4		0 – 5
4.3.	Виконання ІНДЗ до теми 4		0 – 15
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
5.2.	Виконання самостійної роботи до теми 5		0 – 10
5.3.	Виконання ІНДЗ до теми 5		0 – 15
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлено у «Системі оцінювання» та розміщений на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

6.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
6.2.	Виконання самостійної роботи до теми 6: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.		0 – 10
6.2.	Виконання ІНДЗ до теми 6		0 – 15
Максимум за тему 6		25 балів	
Тема 7			
7.1.	Відповідь на семінарському занятті 7.1. – 7.2. (2 години)		-
7.2.	Виконання самостійної роботи до теми 7		0 – 10
7.3.	Виконання ІНДЗ до теми 7		0 – 15
Максимум за тему 7		25 балів	
Тема 8.			
8.1.	Відповідь на семінарському занятті 8.1. – 8.2.		-
8.2.	Виконання самостійної роботи до теми 8:		0 – 10
8.3.	Виконання ІНДЗ до теми 8		0 – 15
Максимум за тему 8		25 балів	
Тема 9			
9.1.	Відповідь на семінарському занятті 9.1. – 9.2. (2 години)		0 – 5
9.2.	Виконання самостійної роботи до теми 9: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.		0 – 5
9.3.	Виконання ІНДЗ до теми 9		0 – 15
Тема 10			
10.1.	Виконання самостійної роботи до теми 10		0 – 10
10.2.	Виконання ІНДЗ до теми 10		0 – 15
Максимум за тему 10		25 балів	

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо. Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ. За результатами поточного контролю здобувач може отримати максимально 50 балів.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену за переліком контрольних питань або тестовій формі (на вибір здобувача).

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконанні роботи протягом семестру.

кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
2. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
3. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
4. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
5. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
6. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>
7. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
8. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні [: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
9. Про охорону дитинства: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
10. Про охорону дитинства: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
11. Про соціальні послуги: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
12. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.1: Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
13. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.2: Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / за заг. ред. Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.
14. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2016. 692 с.
15. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник з грифом МОН України. / О.А.Агарков, Д. Ю.Арабаджієв, Т. В. Єрохіна, В.В. Кузьмін, І.В. Мещан, В. М. Попович. Запоріжжя: вид. комплекс АТ «Мотор-Січ», 2015. 487 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>

3. Репозитарій БДПУ: <https://dspace.bdpu.org.ua/>
4. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт (урядовий портал) www.mlsp.gov.ua